

SENATOR K.K. PALEN XOTIRALARIDA BUXORO AMIRLIGI

Mahmudova N.B.,

Buxoro davlat universiteti professori, falsafa fanlari doktori (PhD)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19728946>

Annotatsiya. Maqolada senator K.K.Palanning 1908–1909-yillarda Turkiston o'lkasiga amalga oshirgan revizion safari davomida tuzilgan xotiralar, ayniqsa, Buxoro amirligi haqidagi tasvirlari tahlil qilinadi. Rossiya imperiyasi ma'muriyati vakilining Sharq jamiyatini idrok etish xususiyatlari, shuningdek, uning xotiralarida aks etgan siyosiy-iqtisodiy hamda ijtimoiy-madaniy jihatlar ko'rib chiqiladi. Manbashunoslik tahlili asosida Rossiya imperiyasi bilan Buxoro amirligi o'rtasidagi munosabatlarning o'ziga xos belgilari, jumladan, qaramlik, diplomatik etiket, iqtisodiy hamkorlik va resurslarni boshqarish masalalari yoritib beriladi.

Kalit so'zlar: Buxoro amirligi, K.K.Palen, Rossiya imperiyasi, mustamlakachilik siyosati, Turkiston o'lkasi, xotiralar, reviziya, imperiya ma'muriyati, Markaziy Osiyo.

Аннотация. В данной статье анализируются воспоминания сенатора К.К. Пейлена, написанные во время его инспекционной поездки в Туркестанский край в 1908–1909 годах, с особым акцентом на его описание Бухарского эмирата. Рассматривается восприятие восточного общества представителем российской императорской администрации, а также политические, экономические и социально-культурные аспекты, отраженные в его рассказах. На основе анализа источников в исследовании выделяются ключевые особенности отношений между Российской империей и Бухарским эмиратом, включая вопросы зависимости, дипломатического этикета, экономического взаимодействия и управления ресурсами.

Ключевые слова: Бухарский эмират, К.К. Пален, Российская империя, колониальная политика, Туркестанский край, мемуары, инспекция, имперское управление, Средняя Азия.

Abstract. This article analyzes the memoirs of Senator K.K. Palen, written during his inspection trip to the Turkestan region in 1908–1909, with particular attention to his description of the Bukhara Emirate. It examines the perception of Eastern society by a representative of the Russian imperial administration, as well as the political, economic, and socio-cultural aspects reflected in his accounts. Based on a source analysis, the study identifies key features of the relationship between the Russian Empire and the Bukhara Emirate, including issues of dependency, diplomatic etiquette, economic interaction, and resource management.

Keywords: Bukhara Emirate, K.K. Palen, Russian Empire, colonial policy, Turkestan region, memoirs, inspection, imperial administration, Central Asia.

Kirish. O'zbekiston Respublikasi mustaqillikka erishgach, milliy tarixni har tomonlama o'rganish va tarixiy merosni qayta anglash uchun qulay sharoit vujudga keldi. Zamonaviy tadqiqotlarda shaxsiy kelib chiqishga ega manbalar, jumladan, memuarlar, kundaliklar va yozishmalar tobora katta ahamiyat kasb etmoqda, chunki ular tarixiy voqealarni individual idrok prizmasi orqali qayta tiklash imkonini beradi. Bu nuqtai nazardan, 1908–1909-yillarda keng ko'lamli reviziya o'tkazish uchun Turkiston o'lkasiga yuborilgan senator K.K. Palanning xotiralar alohida qiziqish uyg'otadi. Uning memuarlarda qayd etilgan kuzatuvlari nafaqat Rossiya

imperiyasining ma'muriy amaliyotini kuzatish, balki uning qaram hududlar, xususan, Buxoro amirligi bilan o'zaro munosabatlarining xususiyatlarini ham aniqlash imkonini beradi.

Adabiyotlar tahlili. K.K. Palen o'z memuarlarida Toshkentga kelganida o'zi va taftish a'zolarini vokzalda qanday kutib olishganini eslaydi: "...bizni baxmal to'n kiygan, oqsoqol qiyofasidagi, oq soqolli, novcha bir kishi kutib oldi, uning yonida kumush, oltin va qimmatbaho toshlar bilan bezatilgan egri turk qilichlari bor edi. Bizning sharafimizga Buxoro shoyisidan tikilgan ulkan yashil tusli chodir qurilgan bo'lib, unda dasturxonlar yozilgan, ular tom ma'noda turli shirinliklar va nozne'matlarga to'la edi. Biz haqiqatan ham Sharqda edik va bizning Yevropa sivilizatsiyamiz Sharqdan farq qilardi..." [7.7]. K.K. Palen va uning yordamchilari qutlov marosimining yorqinligi va manzaradorligidan, "yoshlarning kattalarga hurmati va ehtiromi"dan, mehmondo'stlikdan hamda "mulladan yoki bekdan tortib eng kambag'al cho'ponlargacha bo'lgan kishilarning olijanob muomalasi"dan hayratda qolgan edilar. Toshkentga yetib kelgach, u ishni general-gubernator devoni hamda umuman o'lka ma'muriyatining butun faoliyatini tekshirishdan boshladi. Komissiya a'zolarining bir qismini shu yerda qoldirib, o'zi Samarqandga yo'l oldi. Samarqanddan so'ng senator Buxoroga tashrif buyurdi. Bu safardan maqsad Rossiya bilan Buxoro amirligi o'rtasidagi munosabatlarni o'rganish, shuningdek, amirlikni davlat nazoratidan ozod etish mumkinmi va Rossiyaning "sivilizatorlik ta'siri" amalda mavjudmi, degan masalalarga aniqlik kiritish edi. Senator K.K. Palenning Buxoro amirining valiahdi bilan uchrashuvi haqida mahalliy gazetalar ham yozgan. Valiahd Olimxonning o'zi va uning a'yonlari, shuningdek, rus siyosiy agenti hamda askarlardan iborat faxriy qorovul senator va taftish a'zolari uchun yuborilgan maxsus poyezdni kutib olganlar. Karmanaga yetib kelgach, senatorga Buxoro amiri nomidan III darajali Aleksandr Makedonskiy ordeni topshirilgan[5]. Shuni alohida ta'kidlash kerakki, K.K. Palen Buxoroga kelganida Buxoro elitasi qarshisida sudya, rus adliyasining vakili sifatidagi ulug'vor qiyofada namoyon bo'lgan, ya'ni u oltin bilan tikilgan sudya mantiyasini kiygan edi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqotning metodologik asosini tarixiylik, xolislik va manbalarni tanqidiy tahlil qilish tamoyillari tashkil etadi. Ishda tarixshunoslik, manbashunoslik va tarixiy antropologiya usullarini uyg'unlashtirgan fanlararo yondashuvdan foydalanilgan. Memuarlarni talqin qilishga alohida e'tibor qaratildi, zero ular subyektiv manba sifatida nafaqat faktik voqealarni, balki muallifning dunyoqarashi, uning madaniy qarashlari va siyosiy nuqtai nazarini ham aks ettiradi. Qiyosiy usulni qo'llash K.K. Palen tasvirlari bilan Sharq jamiyatining real xususiyatlari o'rtasidagi ziddiyatlarni aniqlash imkonini berdi.

Tahlillar va natijalar. Senator K.K. Palenning Buxoro amiri huzuridagi qabuli ham memuarlarda nihoyatda yorqin va katta hayrat bilan tasvirlangan. Senator, gofmeyster K.K. Palen hamda Buxoro amirining uchrashuvi taxt zalida bo‘lib o‘tgan bo‘lib, graf uni katta zavq bilan tasvirlaydi. Uning bu tavsiflari etnograflarni qiziqtirishi lozim, chunki senator taxt zalini, yuqori martabali shaxslar va oddiy kishilarning kiyimlarini juda batafsil hamda yorqin tasvirlaydi, hatto tantanali dasturxonning bezatilishi va undagi taomlar ham bayon etiladi.

Abdulahad Bahodirxon, Buxoro amiri, deyarli butun vaqtini poytaxtda emas, balki o‘zining Karmanadagi yozgi qarorgohida o‘tkazar edi; podsho senatori bilan uchrashuv ham aynan shu yerda bo‘lib o‘tgan. Palen yozishicha, amirga juda salobatli ayonlar hamrohlik qilgan. Senator amirlikka birinchi bor kelganida, holbuki u amirlikka ikki marta kelib, Karmana va Chorjo‘yda bo‘lgan, mamlakatni ko‘rishga ulgurmagan. Senatorni podshoh elchisi sifatida kutib olishgan va amir qarorgohida unga barcha ehtirom belgilari ko‘rsatilgan. 1867-yilda birinchi Turkiston general-gubernatori fon Kaufman Turkiston general-gubernatorligiga kelishidan oldin Orenburgda to‘xtab, Buxoro amiri elchisi bilan tinchlik shartnomasini imzolagan. Ushbu shartnoma “Rus-Buxoro chegarasini belgilab, har ikki tomonni chegaradagi bosqinchi talonchi to‘dalarning bostirib kirishiga qarshi chora ko‘rishga majbur etar, Buxoro va Rossiya fuqarolarining Rossiya hamda Buxoroning barcha hududlariga erkin kirib borishiga ruxsat berar edi; ruslarga Buxoroda ko‘chmas mulk sotib olish huquqi berilgan; rus fuqarolari ustidan sud va jazo masalalari Turkiston general-gubernatoriga tegishli bo‘lishi kerak edi” [2.12-13]. Shundan so‘ng amir xorijiy davlatlar bilan mustaqil aloqalar olib borish huquqidan mahrum etildi, unga faqat Buxoroning ichki boshqaruvida mustaqillik qoldirildi, biroq bu masalalarda ham Buxoro hukmdori avvalo podsho hokimiyati vakillari bilan maslahatlashgan.

Buxoro amiri ham, rus podshosi ham bir-birlariga “do‘stlik va samimiy sadoqat”, hamkorlik va o‘zaro yordamning mustahkamligiga ishonch bildiraverishgan, bu holat ikki hukmdor o‘rtasidagi yozishmalarda, jumladan, “Imperator hazratlarining Buxoro amiri oliy hazratlariga yo‘llagan oliy darajadagi telegrammasi”da ham qayd etilgan [1]. Ammo bu munosabatlardagi silliqlik faqat tashqi tomonda, marosim va etiket uchungina mavjud edi, aslida esa vaziyat ancha murakkab bo‘lgan. 1906-yilda amir Moskva savdogarlarining savdo ishlari bilan tanishish uchun Moskvaga boradi. Temir yo‘l qurilgach, tovar ayirboshlash ancha yaxshi yo‘lga qo‘yildi, Buxoroga nafaqat Rossiyadan, balki Yevropaning qator mamlakatlaridan ham tadbirkorlar kela boshladi. Xorijiy mehmonlar sharq gilamlari, idish-tovoqlar, matolar, ipaklar, eng asosiysi esa paxta, zotdor otlar, jun va qorako‘l sotib olar edilar. Bularning barchasi nafaqat xazinani to‘ldirishga, balki Buxoroning

rivojlanishiga ham xizmat qilgan. Amirlik hayotiga oid yuqorida qayd etilgan jihatlar Ahadxonning tadbirkor amir, aqlli, biroq ayyor inson sifatidagi sifatlarini ochib beradi. Masalan, u amirlikdagi mustahkam oʻrnashgan anʼana va urf-odatlarini hech boʻlmaganda qisman oʻzgartirish zarurligini tushungan. Buxoroda qul bozori mavjudligining oʻziyoq boʻljak savdogarlar va diplomatlarni undan yuz oʻgirishga majbur qilishi mumkin edi, chunki bu paytga kelib dunyoning deyarli barcha joylarida qullik bekor qilingan edi. Shuningdek, Arkdagi “obxona” deb atalgan qamoq kameralarining va zindonning mavjudligi ham shunday taassurot uygʻotardi [6.55–63]. Biroq shunga qaramay, Buxoroda ommaviy qatl jazolari bekor qilinmagan edi.

Senator K.K. Palen ana shunday murakkab shaxs bilan uchrashgan edi. Senator yozishicha, amir bilan taxt zalidagi uchrashuv chogʻida salom-alik va mulozamat almashish jarayoni bir yarim soatdan ortiq davom etgan, bunda butun suhbat tarjimon orqali olib borilgan. K.K. Palen amirning kiyimiga alohida eʼtibor qaratadi: “...amir bunday uchrashuvlarga munosib kiyimda edi – fil suyagi tusidagi, oltinga tikilgan atlas xalat kiygan edi. Yelkalarida rus general-leytenantlari epoletlari yaraqlab turardi, koʻksida esa Aleksandr Nevskiy ordeni lentasi, olmos yulduz va qimmatbaho toshlar bilan bezatilgan koʻplab boshqa rus mukofotlari bor edi” [7.67]. Namoyishkorona taqilgan rus orden va medallari uning shaxsan Nikolay II bilan doʻstona munosabatlari belgisi edi. Amir imperatorning salomatligi bilan qiziqdi, soʻng ular safarning qanday oʻtgani, ob-havo, paxta hosili va uning kelgusi yilgi istiqbollari haqida suhbatlashdilar va “asta-sekin, senator qayd etganidek, amir Buxoro uchun hayotiy muhim masala – Zarafshon daryosidan suv chiqarish, toʻgʻonlar qurish haqida gap boshlamoqchi edi...” [7.67]. Yirik irrigatsiya tizimlari odat huquqi doirasidan chiqarib yuborilgan boʻlib, suv taqsimotiga boshchilik qilish asosan rus hokimiyati qoʻliga oʻtgan edi. Oʻlkadagi eng yirik sugʻorish tizimi – Zarafshon tizimi boʻlib, Zarafshon suvlari rus mulklari (Samarqand viloyati) bilan Buxoro oʻrtasida Turkiston general-gubernatori tayinlaydigan alohida komissiya tomonidan taqsimlangan. Dolzarb muammo muhokamasi davomida amirning oʻzi tarjimonsiz rus tilida gapira boshladi, chunki u rus tilini mukammal bilar edi, bundan tashqari, uning oʻgʻli va taxt vorisi Olimxon Peterburgda tahsil olayotgan edi. Oxir-oqibat, u senatorga tashrif maqsadini ochiqchasiga soʻradi. Senator diplomatik tarzda javob berib, imperator oʻz mulklarining kengligi sababli ularning barchasiga shaxsan bora olmasligini, shu bois oʻzi imperator vakili sifatida yuborilganini aytdi. Amir bu javobdan qoniqdi.

Senator sharafiga saroyda ziyofat uyushtirildi. Grafning taʼriflashicha, bu oʻziga xos “sinov” boʻlgan, chunki unda rus va buxoro pazandalik sanʼati uygʻunlashgan

nihoyatda ko‘p turdagi taomlar tortilgan edi: ikradan tortib mashhur buxoro palovigacha, albatta, bularning barchasi vino bilan hamroh bo‘lgan. Aynan ziyofat eng qizigan pallada amir yana nozik masala – suv ta‘minoti hamda rus savdogarlarining foydasiga soliq joriy etish mavzusini ko‘targan. Chunki 1873-yil 28-sentabrdagi shartnomaning 6-moddasi, keyinchalik savdoni tartibga soluvchi hujjatlar uchun asos bo‘lgan holda, savdodan zakot undirish endilikda asosga ega emasligi haqidagi xulosaga olib keladi. Modda matnidan ko‘rinadiki, “Buxoroda rus savdogarlaridan zakot undirish Turkistonda ham xuddi shunday yig‘im to‘lanishi bilan bog‘langan edi (“xuddi Turkiston o‘lkasida ham qirqdan bir qismi olinishi kabi”), zakot esa barcha ko‘rinishlarda bekor qilinganligi sababli, Buxoroda rus savdogarlaridan uni undirish uchun asos qolmagan edi” [3.233].

Bundan tashqari, 1894-yilda rus bojxona chizig‘i bekor qilinib, Buxoro Rossiya bojxona hududiga kiritildi, natijada Buxoro amirligi rus ichki savdosi doirasiga qo‘shildi. Shunga ko‘ra, unda zakot tizimini saqlab qolish rus hokimiyati uchun endi zaruriyat tug‘dirmas edi. Ana shu sababli amir o‘z xazinasini to‘ldirish maqsadida rus savdogarlarining foydasidan soliq joriy etish masalasida taftishchining qo‘llab-quvvatlashiga erishishga uringan.

Saroyning dabdabasi va ziyofatning hashamatiga qaramay, senator “faqat o‘n chog‘li mehmonlargagina kumush pichoq, qoshiq va vilkalardan iborat oshxona anjomlari berildi, uncha muhim bo‘lmaganlarga oddiy metallardan ishlangan anjomlar taqdim etildi, ayrim saroy amaldorlari esa umuman anjomsiz qolib, qo‘llari bilan ovqat yeyishga majbur bo‘ldilar”, deb qayd etadi [7.69]. Shundan kelib chiqib, u butun bu saxovat va hashamatni faqat tashqi ko‘rinish, deb xulosa qilgan. Biroq K.K. Palen G‘arb vakili sifatida Sharqda o‘ziga xos mentalitet, o‘z madaniyati, o‘z qoidalari va an‘analari mavjudligini hisobga olmagan yoki bilmagan. Aynan shu holatda amir ovqatlanishning sharqona madaniyati va qoidalarini ham inobatga olgan, shu bilan birga Yevropa madaniyatiga ham hurmat bajo keltirgan, ya‘ni dasturxon Yevropa qoidalari hisobga olingan holda bezatilgan edi. Bu holat amirni nihoyatda nazokatli va diplomatik inson sifatida tavsiflaydi, ya‘ni u ham o‘z madaniyatiga, ham G‘arb madaniyatiga hurmat bilan munosabatda bo‘lgan shaxs edi. Hatto buni Yevropa va Sharq madaniyatlarining uyg‘unlashuviga doir misollardan biri sifatida ham baholash mumkin. Grafda amir hokimiyatiga nisbatan bunday salbiy fikrning shakllanishiga, oradan olti oy o‘tgach (noyabr–dekabr oylarida) Buxoro qamoqxonalardagi mahbuslar saqlanayotgan sharoitlarni o‘z ko‘zi bilan ko‘rishi sabab bo‘lgan. U mahbuslar bilan shaxsan suhbatlashishga uringan, ularga non solingan savatlarni o‘zi topshirgan va ana shunday og‘ir sharoitda mahbuslarning xulq-atvoridan juda ta’sirlangan. Shuningdek, u Sharq va G‘arb mahbuslari xatti-

harakati o'rtasidagi hayratlanarli farqni ham alohida qayd etgan: sharq mahbuslari hatto shunday dahshatli vaziyatda ham insoniy qiyofasini yo'qotmagan va amir irodasiga sodiq bo'lib qolgan. Senator hatto zinadan pastga, mahbuslar oldiga tushishga ham uringan, biroq unga hamrohlik qilayotgan mansabdor shaxslar bu taklifdan dahshatga tushganlar, narvon yo'qligi va panjara berk bo'lgani sababli u pastga tusha olmagan. Mazkur holat K.K. Palenning insonparvarlik, mehr-shafqat, bag'rikenglik va hamdardlik kabi shaxsiy fazilatlarini ta'kidlaydi. Biroq boshqa tomondan, u Buxorodagi mahbuslarning saqlanish sharoiti va ularga bo'lgan munosabatdan hayratga tushgan holda, Yevropa Rossiyasida mahbuslarga qanday muomala qilinishini go'yoki unutib qo'ygan edi.

Shunga qaramay, taftishchida mutlaqo o'rinli bir savol tug'ilgan: "Buxoroda hokimiyat va kuchga ega bo'lgan rus siyosiy agenti shu vaqtgacha nima qildi va nimalar bilan shug'ullandi?", axir u mahalliy aholiga qaysidir ma'noda yordam bera olishi mumkin edi. Bu yerda K.K. Palen amirlikning ichki siyosatiga aralashishni istamaslik sababini, bir tomondan, "Buxoro olmoslari va brilliantlarining jilosi"da ko'rgan bo'lsa, ikkinchi tomondan, ayrim mansabdorlar "mahalliy aholi" uchun Afg'oniston, Eron yoki Hindistondagi zolimona hayot sharoitlarini ularning amirlikda rus hokimiyati rahbarligi ostida qanchalik "yaxshi" yashayotgani bilan qiyoslashni juda foydali deb hisoblaganlar. Ana shu o'rinda senatorning xayolidan mustamlakachilikka xos bir fikr o'tadi: "Bu, darhaqiqat, qiziqarli dalil, garchi u ma'lum darajada mantiqdan holi bo'lmasa ham" [7.71]. Senator tomonidan Buxoro amirligi bo'yicha qayd etilgan masalalar va muammolar hisobotlarning yakuniy materiallarida ham o'z aksini topgan bo'lib, unda senator ayrim masalalarni hal etishda yo amir xazinasiga foydasiga, yo podsho xazinasiga foydasiga o'zgartirishlar kiritishni taklif qilgan. Senator mustamlakachilik siyosatining tarafdori bo'lgani bois, muammolarni hal etish bo'yicha barcha takliflar tabiiy ravishda podsho Rossiyasi manfaatlarini ko'zlab ilgari surilgan edi. Moliyaviy masalani to'g'ri хал этиш нуқтаи назаридан – Buxoro xonligida rus savdosi va sanoatini zakot hamda Buxoro xazinasiga foydasiga olinadigan boshqa davlat yig'implari bilan to'g'ridan-to'g'ri soliqqa tortish masalasida, keyinchalik bu rus xazinasiga foydasiga olinadigan davlat kasb-hunar solig'i bilan almashtirilgan bo'lsa-da, taftishchida hech qanday shubha tug'ilmagan. Suv muammosi masalasida ham taftishchi rus hukumati tomonidan 1902-yil 2-apreldagi komissiya bayonnomasi bilan qabul qilingan qarorga amal qilgan. Unda: "ishlov berilgan yer maydonlari qiyoslanganda, Rossiya hududida Zarafshon Buxoroga nisbatan taxminan ikki baravar ko'proq yerni sug'orishi aniqlangan" [4.28], deb asoslab berilgan edi. Shu sababli, "suvni rus va Buxoro mulklari o'rtasida taqsimlashda, Zarafshon suvining doimiy oqimdagi uchdan bir

qismi Buxoroga o‘tishi kerak...” [4.440], degan xulosa ilgari surilgan. Shunday qilib, senator taklif etgan choralar faqat metropoliya manfaatlari bilan muvofiqlashtirilgan bo‘lib, o‘lka manfaatlari esa e’tibordan chetda qolgan.

Xulosa. K.K. Palen memuarlarining tahlili ushbu materialning Buxoro amirligi tarixi hamda Rossiya imperiyasining mustamlakachilik siyosatini o‘rganishda yuqori manbashunoslik qiymatiga ega ekanini ko‘rsatadi. Senator xotiralari nafaqat voqealarning faktik tomonini, balki imperiya siyosati va mustamlakachilik tafakkurining o‘ziga xos xususiyatlarini ham aks ettiradi. U tomonidan taklif etilgan yechimlar metropoliya manfaatlarining qaram hududlar ehtiyojlaridan ustun qo‘yilganini namoyon etadi. K.K. Palen memuarlari mustamlakachilik tizimi sharoitida hokimiyat va jamiyat o‘rtasidagi o‘zaro munosabat mexanizmlarini tadqiq etish uchun muhim manba bo‘lib, ularni zamonaviy tarix fani doirasida yanada chuqur va kompleks o‘rganish talab etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Высочайшая телеграмма Государя императора Его Высочеству Бухарскому Эмиру. // Туркестанская туземная газета. № 78.14 октября 1908г.
2. Краевое управление. Отчет по ревизии Туркестанского края, произведенной по высочайшему повелению Сенатором Гофмейстером графом К.К.Паленым. – Санкт-Петербург: Сенатская типография, 1910. – 270 с.
3. Налоги и пошлины. Отчет по ревизии Туркестанского края, произведенной по высочайшему повелению Сенатором Гофмейстером графом К.К.Паленым. – Санкт-Петербург: Типография Главного Управления Уделов, 1910. -298 с.
4. Орошение в Туркестане. Отчет по ревизии Туркестанского края, произведенной по высочайшему повелению Сенатором Гофмейстером графом К.К.Паленым. – Санкт-Петербург: Сенатская типография, 1910. – 615с.
5. Свидание Его Светлости Графа К.К.Палена с Его Светлостью Бухарским эмиром//Туркестанская туземная газета. 17 июля 1908г. №55.
6. Усто и эмир. Рубен Сафаров. – Ташкент. Издательство литературы и искусства им. Гафура Гуляма, 1985. – 432 с.
7. Mission to Turkestan. Being the memoirs of Count K. K. Pahlen 1908–1909. Edited and Introduced by Richard A. Pierce. Translated by N. J. Couriss. Published in Association vent the CENTRAL ASIAN RESEARCH.CENTRELONDON OXFORD UNIVERSITY PRESS. NEWYORK•TORONTO1964. – 237 p.